



מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

ביום חמישי שלח כ"ג סיון חל יומא דהילולא קדישא של אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי בן רבי בנימין זצ"ל שנחטף מאיתנו לפני 32 שנה בליל שבת קודש פרשת שלח שנת תשנ"ג. ל"ב שנים מהפטירה, 'שלווה הוא ל"ב כל קהל ישראל' כלשון הרמב"ם (הלכות מלכים ג, ו).

אבא זצ"ל נפטר בגיל צעיר, נ"ח שנים בלבד היו שנות חייו, אבל מאידך היה הוא בא בימים, וימיו מבורק עד ערב היו מלאים בתורה, בהפצת תורה, בהארת החיים ובתורת חסד, בהתדבקות בצדיקים ועוד, ועל כן אין זה פלא שאנשים מעידים שדמותו המאירה לא נשכחת מהם, מצורף פה רישומי דברים מעט דמעט על דמותו של אבא.

ההבטחה בכתב לאריכות ימים ושנים שנתקיימה במלואה

מי האיש החפץ חיים יצטרף ללימוד הדף היומי

כשנכנסתי אל בית הכנסת וראיתי אתכם בשמחתכם הרבה, על הזיכה הגדולה לסיים את הש"ס ולהתחילו מחדש, המה ליבי מרוב צער על שאין חלקי עם חלקכם.

נו - פנה אליו הישיש שבחבורה, אף פעם לא מאוחר, היום עומדים אנו בתחילת המחזור החדש של לימוד הדף היומי, ואתה מוזמן להתחיל ולהצטרף אלינו ולהנות מזיו התורה. רבי נחמן הניף את ידיו בביטול ואמר, אוי חבל, כל כך חבל, השנים חולפות ועוברות מבלי לשוב, ראשי כבר עוטה שיער שיבה, רגלי גם הן כבר אינן ממושמות לי כבימים עברו, ואין בכוחי להתחיל כעת ללמוד את הש"ס במסגרת הדף היומי. לו הייתי יודע שאזכה לסיימו, היה הדבר נותן בי כח ותעצומות נפש, אך בגיל כמו שלי, מי ידע מה ילד יום.

רבי נחמן לגם מעט סודה ושקע בהרהורי. מן הצד עמד אבא זצ"ל, והביט בהתפעלות ביהודי הקשיש המשתוקק ללמוד תורה בערוב ימיו. רחמיו נכמרו מאד עליו. לרגע קט נפגשו עיניהם של אבא זצ"ל ורבי נחמן, והם הביטו זה בזה. על רגע זה חיכה אבא זצ"ל, והוא רמז לו מיד שיתקרב אליו, כי ברצונו לשוחח עמו.

אבא זצ"ל נטל את ידו, ושילבה בזרועו של רבי נחמן, והשניים יצאו אל הרחבה שלפני בית הכנסת. אבא זצ"ל פתח את דבריו ליהודי הקשיש ואמר לו, עסק יש לי בשבילך, ממש עסק טוב. רבי נחמן עשה את אזניו כאפרכסת לשמוע דברי הרב. עסק - אמר לו אבא זצ"ל, הוא עסקה הנרקמת בין שני צדדים, וקיומו מותנה בכך שכל צד מתחייב למלא את התחייבויותיו.

פניו של אבא זצ"ל הרצינו והמשיך ואמר, אני מתחייב לך רבי נחמן, אם תקבל על עצמך ללמוד בקביעות את הדף היומי בלא הפסקות כל שהן, לבד מאונס או מחלה וכדומה, אתפלל שתזכה להאריך ימים ולסיים את הש"ס כולו, ולא יאונה לך כל רע במשך השנים. רבי נחמן תפס בשתי ידיו את ידו של הרב, ובעינים בורקות שאל, האם הרב מבטיח לי על כך. מבטיח אני, ודאי ודאי - אמר לו אבא זצ"ל. אם כך - ביקש רבי נחמן, אני רוצה מכתב חתום מכבוד הרב, שבו נחתום על העסק שלנו לזכרון עולם. ומדיבור למעשה חזרו השנים לבית הכנסת, ובשתיית לחיים חגיגית נחתם השטר עם עדים כדת וכדין, לעיניהם של באי השיעור, שזכו לחוות מעמד נדיר במינו.

וכך אמנם היה, רבי נחמן לייכטר זכה לשמוע וללמוד את הש"ס כולו מפי אבא זצ"ל. ובהגיע היום הגדול של סיום הש"ס, באמצע הסעודה הגדולה לכבוד הסיים, נעמד פתאום רבי נחמן שכבר עבר אז מכבר את גיל השמונים, והוציא מחיקו את שטר ההבטחה כשכולו התרגשות.

רבי נחמן נופף בשטר לכל עבר והכריז, מורי ורבותי, "הנה ההבטחה, והנה מימושה". וסיפר ברבים את כל דבר המעשה: כאשר התחילו ללמוד את המחזור הנוכחי, דחק בי הרב קובלסקי להשתתף בו. אמרתי לו, כבר זקנתי ושבתי, ומה אייחל להתחיל עתה את הש"ס. הבטיחי הרב קובלסקי בפה מלא, שאם אתחיל - אזכה לסיים. לא הסתפקתי בדברים אלו שבעל פה, רק תבעתי הבטחה בכתב. ושוב הראה על השטר שבידו "הנה ההבטחה והנה מימושה", כולכם רואים שהניג ניצב לפניכם חי וקיים היום הזה. דבריו עוררו תהודה רבה, ונתרבו הרבה לומדים למחזור החדש של הדף היומי.

השנה חל יומא דהילולא של אבא זצ"ל, ביום שמסיימים מסכת שבועות בסדר הדף היומי. מורי ורבותי, מי האיש החפץ חיים יקפץ על העגלה, להצטרף ללימוד הדף היומי, בהתחלת לימוד מסכת עבודה זרה, ובדאי יזכה לחיים ארוכים וטובים, אמן.

כשנשדד בבני ברק בית החסידים דסוכטשוב ברחוב חתם סופר, מינה הרבי הקדוש רבי חנוך העניך מסוכטשוב זצוק"ל את אבא הגה"צ רבי שמואל צבי זצ"ל, לשמש ברבנות בבית כנסת. המתפללים היו ברובם בעלי בתים, אך הנהגתו המופלאה של אבא - רב בית הכנסת, רוממה אותם בכל, בתורה ובעבודת ה'.

שם בבית הכנסת היה אבא מוסר את שיעור הדף היומי הקבוע לבעלי בתים חשובים, במשך רבות בשנים, ואף זכה במסגרת זו לסיים את הש"ס כמה פעמים. אחד משומעי לקחו ה"ה הר"ר שמעון לפקוביץ סיפר, שכאשר הוא הגיע לגור בבני ברק, הוא חיפש מקום שבו יוכל ללמוד את הדף היומי, ואחד המליץ לפניו על שיעורו של הרב קובלסקי בבית הכנסת סוכטשוב. "חשבתי לנסות לשמוע ממנו כמה שיעורים" - הוא מספר, "אך כאשר רק שמעתי את השיעור בפעם הראשונה, אמרתי לעצמי, פה אשב כי אוויתיה, זהו המקום עבורי. ההסברה הבהירה, הקולחת, והמקיפה, מילאה את כל ציפיותי. ועוד יותר מכך, הלבביות, החיוך, הזוך והזהר שקרנו מפניו, העיניים שהאירו, האישיות שקרנה, כבשו את השומעים".

הסיפור שלפנינו היה נוהג לספר הרה"ח ר' זאב פרידמן ז"ל, מהמשתתפים הקבועים בשיעור. ומעשה שהיה כך היה:

שמש בני ברקית שלחה את קרניה הלוהטות על העיר כולה, והמזגן הישן של בית הכנסת פעל בקול רעש גדול, בניסיון נואש להקל מעט מהחום המעיק. מאן דהוא הציב כוסות ובקבוק סודה קר על אחד השולחנות, וכמה ממתפללי בית הכנסת הסבו סביבו, כשהם ממלאים אל פיהם בברכה ולוגמים מהמשקה הצונן.

שמחה רבה היתה שרורה על פני המסובים, הם אנשים באים בימים שעברו לא מעט בימי חיייהם, והנה היום הם עומדים להתחיל בס"ד ללמוד את המחזור החדש של הדף היומי. לחלק נכבד מהם זו אינה הפעם הראשונה, שכן הם משתתפים כבר זמן רב בשיעורו הקבוע של רב בית הכנסת אבא זצ"ל, וכבר זכו לסיים את כל הש"ס במשך השנים.

אבא זצ"ל התיישב במקומו, כשבת שחוק שהיתה בת לווייתו הקבועה, תלויה לו גם היום בזווית פיו, והפעם ביתר שאת, מאחר שהבחין בשמחה האופפת את שומעי לקחו, שעברו עמו כברת דרך ארוכה, ושמוח מאד בשמחתם הגדולה על שזכו להגיע לקראת יום גדול ונכבד זה, יום התחלת לימוד הש"ס במחזור החדש של הדף היומי.

יהודי יקר היה בבני ברק ורבי נחמן לייכטר שמו, יהודי זקן שכבר כמעט הגיע לגיל הגבורות. ביום חם ולוהט זה, פסע גם הוא אל בית הכנסת סוכטשוב לתפילת מנחה. רבי נחמן נכנס אל בית החסידים, ובעמדו על מפתן הדלת נאנח אנחה כבידה ועמוקה. היכנס רבי נחמן והשב את ליבך בכוס סודה קרה - פנו אליו משתתפי השיעור. הוא אכן התיישב לידם, אך נפשו מרה עליו.

לאחר שהסתיים השיעור, שקע רבי נחמן בשיחה עמוקה עם חבריו, ופרש בפניהם את אשר מעיק על ליבו. מי כמוני ידע - נאנח רבי נחמן, עד כמה החיים מלאים תלאות, שלא לדבר על השוואה שעברנו. הזקנים כולם הנהנו בראשיהם במרץ, ורבי נחמן המשיך ודיבר, הנה לצערי הרב למרות שתורה למדתי באף ועמדה לי, וזכיתי ללמוד מסכתות לסיימן אמנם לא זכיתי ללמוד את הדף היומי בקביעות.

פעם לפני שנים רבות כשהייתי גר בעפולה, משך אותי יהודי יקר לשיעור גמרא שהתקיים מידי צהריים. במשך תקופה ארוכה הופעתי באותו שיעור, אך מעולם לא זכיתי לסיים את הש"ס כולו במסגרת לימוד זה. והיום - פנה רבי נחמן אל קהל מאזיני המרותקים,



לסיים
את
הש"ס

סיפור אישי שהציל את השלום בית והעמיד משפחה שלימה

הסיפור שהתפרסם בכל העולם ככל השפות על המרק

וכך סיפר היהודי מפרץ במכתבו: יום אחד הגיע לבית המדרש סוכטשוב בבני ברק, יהודי שענן עצבות אפך אותו, והוא ביקש להיפגש עם ראש הכולל הרב קובלסקי זצ"ל. כדרכו קיבלו הרב במאור פנים, והשניים שקעו בשיחה לבבית וארוכה. עם הזמן עלתה נהרה על פני היהודי, וככל שחלף הזמן הפשירו פניו ונתרככו, וניכר היה שנעשה לו טוב על הלב. לפתע פרץ היהודי בצחוק מתגלגל, שנשמע היטב בכל רחבי בית המדרש. הם המשיכו לשוחח, ולאחר זמן מה נפרדו לשלום.

לימים נתקלתי באותו יהודי באירוע מסוים. הוא לא הכיר אותי משום מקום, אך אני שהייתי עדיין מסוקרן לדעת מה היה הצחוק המתגלגל בעת שיחתו עם ראש הכולל הרב קובלסקי, ניגשתי אליו ועשיתי אתו היכרות. כשהלה שמע שאני לומד בכולל של הרב קובלסקי, התלהב מאד וקיבלני כידיד וותיק, והקשר בינינו הלך והעמיק.

יום אחד הרהבתי עוז בנפשי, ושאלתי אותו לפשר אותו צחוק מתגלגל שנשמע היטב בכל הבית המדרש. איני מבקש לדעת את כל פרטי השיחה חלילה, אבל דבר זה מסקרן אותי עד מאד, כי הרב קובלסקי אינו אדם שמספר בדיחות, ואיך יתכן שהוא כל כך הצחיק אותך.

היהודי הביט ימינה שמאלה, ושוב פעם ימינה, ולאחר שראה ששום איש אינו שותף לשיחתנו, אמר לי, תראה מאחר שאתה לומד אצל הרב קובלסקי, אני מוכן לגלות לך למרות אי הנעימות שבדבר, כדי שתבין עד כמה אתה לא יודע כלום על אותו ראש כולל חשוב שנחבא אל הכלים. ומעשה שהיה כך היה, לאחר שחלפו חודשים אחדים מעת נישואי, החל שלום הבית שלנו להתערער. אשתי לא למדה מעולם לבשל, וכל תבשיל שיצא מתחת ידה לא היה מוצלח. הערתי לה פעם ופעמיים, ולפתע מצאתי את עצמי במצב מאד לא נעים, כאשר ההערות שלי גרמו להתערערות היחסים בינינו, עד שכל המצב בשלום בית כבר עמד כמעט במצב קריסה.

הייתי בקושי כחצי שנה מהנישואין, ומאד לא רציתי לחזור לשנות הבחורות... שמעתי שיש רב נעים הליכות, והחלטתי להתייעץ אתו. מה אומר לך ידידי, הוא דיבר אל לבי, הרגיע את רוחי הסוערת, כמו שרק הוא ידע לעשות. תוך כדי הדברים הוא סיפר לי, שהוא כבר אוכל במשך עשרות שנים תבשיל שכמעט אינו ראוי לאכילה, הוא כמעט נחנק כל יום עם המאכל, אך מעולם הוא לא סיפר על כך לשום איש.

הכל התחיל - הוא אמר, מפני שפעם אחת עניתי לשאלתה של אמי, שהמרק אהוב עלי מאד. פשוט עניתי כך כדי לביישה, אך מאז טרחה אמי להכין לי את המרק מדי יום ביומו, מאחר שהיתה בטוחה שהוא באמת אהוב עלי עד מאד. חשבתי - חייך הרב קובלסקי זצ"ל, שלאחר חתונתי לא אצטרך לאכול עוד מן המרק הזה, מלבד בעת ביקורי בבית אמי. אך הנה ממש לפני חתונתי, אמי המסורה העבירה את התפריט המדויק של המרק לאשתי... כאן פרצתי בצחוק המגלגל.

והרב קובלסקי המשיך וסיפר, אשתי מבשלת את המרק כבר עשרות שנים עבורי דבר יום ביומו, ובכל יום אני אוכל את אותו מרק שטעמו אינו ערב לחיך כלל ועיקר. ואיך יתכן שאתה הגעת למחלוקת וקטטה עם אשתך, עבור שלדעתך טעם התבשילים אינם ממלאים את דעתך.

אותו יהודי הסתכל בעיני ואמר לי, דע לך שהראש כולל שלך, הרב קובלסקי הציל את חיי, הוא העניק לי התבוננות חדשה והסתכלות נכונה על החיים, ומאז חזר השלום לשרור בביתי, והעמדנו משפחה שלימה על מי מנוחות.

נקל לשער את ההלם והתדהמה שאחזו את בני משפחת קובלסקי, לאחר שגמרו לקרוא את המכתב שנשלח מפרץ. בפתע פתאום התברר להם למפרע, שאביהם כלל לא אהב את אותו מרק מעולם, ובכל זאת לא הוציא מפיו שום מילה בקשר לכך, עד שכולם כאחד בלי יוצא מן הכלל היו בטוחים במאה אחוזים, שהמרק הנורא אכן אהוב עליו עד מאד מאד. סיפור נורא, שמשתלב בו עבודת האכילה ועבודת המידות כאחד.



מספר בנו בכורו, רב בית המדרש סוכטשוב, בעל מאורות הדף היומי, אחי הגאון החסיד רבי חיים דוד קובלסקי שליט"א: בעת שאבא זצ"ל היה בחור צעיר לימים, הוא עלה פעם לבית הוריו שהתגוררו בתל אביב, כדי לסעוד את לבו. אמו היתה אהבת אותו אהבה עזה, בן יקר מאוד, המבוך בכשרונות, וירא שמים גדול, ובעיקר על שיש לו הזכיה הנדירה והגדולה, ללמוד בחברותא עם פאר הדור רבינו מרן החזון איש זצוק"ל, שכל כלל ישראל משחרים לפתחו, ואילו בנה היקר והצעיר זוכה ללמוד עמו בחברותא מדי יום ביומו, וכי שייך לעשות נחת רוח ושמחה עצומה להורים יותר מזה.

האמא מצידה עשתה כל אשר ביכולתה, להנעים עליו את שהותו הקצרה בבית, לפני ששב ללימודיו. יום גשום היה זה, כאשר במטבחה הקטן בישלה האם המסורה, מרק ירקות סמיך ומזין, שיחזק את גופו של בנה האהוב. צלחת עמוקה הוגשה לפני הבחור שמאל צבי, ובתוכה מרק מהביל.

הבחור נטל מלוא הכף, ועיניו חשכו. המרק נתקע בגרונו, ממש ביקש להקיא, טעמו היה נורא. ואז שאלה אותו האמא, נו, שמאל צבי, איך המרק. אבא זצ"ל חיך בדעתו מה לומר, אם הוא יגיד שאינו אוהב את המרק, היא תרגיש שטרחה לחינם, וחלילה לו לצער את אמו. אי לכך התחיל לשבח ולהלל את המרק בכל פה: "מיוחד, פשוט נהדר, טעים ומחמם". כל הצער שהיה לו מאכילת המרק פג למראה פניה הקורנות של אמו, היה כדאי לו לאכול את המרק עד תומו, כדי לראות את האושר של אמו.

אך מאז, אוי ואבוי, בכל פעם שאבא זצ"ל הגיע הביתה, חיכה עבורו המרק הטעים... לאחר שהיא שמעה ממנו כל כך הרבה שבחים ותשבחות על המרק האהוב, היא טרחה להכין את זה עבורו מדי יום ביומו. ולאבא לא היה ברירה, מאחר שהאמא טרחה והכינה, איך אפשר לאכזה.

תקוה אחת היה לו, שבסייעתא דשמיא בעוד זמן קרוב הוא יתחתן למזל טוב, ואז יוכל לברך 'ברוך שפטרני' על המרק. אמנם אבוי, ממש לפני החתונה גילתה אמו המסורה לכלה, שעל אף שאיננה יודעת מה כל כך מיוחד במרק, אך המציאות היא שהחתן אוהב עד מאד את המרק הזאת, ונתנה לכלה פתק עם כל התפריט המדויק של המרק הנורא...

ימים מספר לאחר החתונה ביקשה הכלה הצעירה לנסות את התפריט החדש. שלב אחר שלב היא מילאה את הסיר, בדיוק כפי שכתוב בפתק הצהוב שנתנה לה חמותה. כלל לא היה לה ריח טוב במיוחד - מספרת הרבנית קובלסקי תבלחט"א, אבל אם זה מה שהוא אוהב, שיערב לו.

עיניו של אבא זצ"ל חשכו, הוא היה בטוח שסוף סוף כבר נפטר מהמרק הנורא, אך הנה זה עומד מוכן לפניו. אך כשם שאבא לא רצה לצער את אמו, כך לא רצה לאכזה את אשתו היקרה, ולא אמר לה מילה. הדבר חזר ונשנה מדי יום, כל צהריים כשאבא חזר הביתה, חיכה עבורו צלחת מרק. אבא חושב להשתנק חלילה מכל כך, אך הוא שותק ולא אומר מילה, רק אוכל את המרק עד תומו. וכך נמשך הסיפור במשך רבות בשנים עד הסתלקותו.

כל בני המשפחה ידעו שהמרק הזה אהוב עד למאד על אבא זצ"ל, וצריכים לדאוג שזה לא יחסר מעל שולחנו לעולם. עד כדי כך שהיו מכנים את זה "המרק המלכותי", כי מעולם לא היה אבא זצ"ל אומר שום בקשה או הערה בענייני מאכל, תמיד הודה שייבו והילל את כל המאכלים שהוגשו לו, כך שלא היה ידוע האמת איזה מאכל אהוב עליו. לבד מאותו מרק, שאמו העידה עליו במפורש, שהוא חביב עליו עד למאד כבר משנות בחורות. ולכן למרות שאף אחד במשפחה לא אהב את המרק בלשון המעטה,

אך תמידים כסדרם היתה אמא תלית"א מבשלת את המרק הזאת במיוחד עבור אבא זצ"ל, כדי להעניק לו את המאכל היחיד האהוב עליו ביותר. רק זמן קצר לאחר הסתלקותו של אבא זצ"ל, נתגלה לנו כל הסוד וכל האמת, וממש נאחזנו בתדהמה, ונשארו בהלם מוחלט. אמא תלית"א קיבלה מכתב מפרץ, על ידי יהודי שלמד בעבר בכולל סוכטשוב בבני ברק, אצל אבא זצ"ל שכינה שם כראש הכולל, ובמשך השנים הוא עבר לפרץ.

הסיפורים נלקחו מתוך הספר **אנא עבדא** שמרן שר התורה בעל **דרך אמונה** רבינו הקדוש רבי חיים קניבסקי זצוק"ל כתב על הספר שהוא מביא לידי יראת שמים.

הספר אזל מהשוק. חשקה נפשך לזכות את הרבים בכל העולם שהספר **אנא עבדא** יודפס שוב?
התקשר 0548470661 או לאימיל a0548470661@gmail.com

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661